

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění/ Volné umění

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Tělo, které se ladí
Body Vibrations

Vypracoval*a: Polina Revunenko
Vedoucí diplomové práce: Darina Alster a Katerina Olivova
Oponent*ka diplomové práce: PhDr. Miloš Vojtěchovský

Moje diplomová práce **Body Vibrations** představuje prostorovou zvukovou instalaci koncipovanou jako spirálový tunel, kterým diváctvo fyzicky prochází. Projekt vychází z mého dlouhodobého zájmu o zvuk, vibraci, tělesné vnímání a vnitřní stav člověka. Zvuk pro mě není pouze kompozicí nebo doprovodným prvkem, ale prostředím, které může ovlivňovat pozornost, tělo i způsob vnímání.

Svět, který často zapomínáme vnímat, v sobě nese mnoho vrstev. Od dětství se ve mně formovala potřeba ukazovat tu stránku reality, která není vždy dostupná racionálnímu myšlení, ale kterou lze cítit skrze tělo, zvuk, symbol a přítomnost. Skrze duševní vnímání je všechno vibrací a pohybem. Naše těla jsou také neustále v pohybu a vše kolem má svůj kód, svou strukturu, svou jemnější rovinu.

Během studia na AVU jsem rozvíjela možnost mluvit skrze umění o důležitosti rovnováhy mezi tělem, myšlením a vnitřním stavem. V tomto smyslu je moje praxe spojena s určitou formou pomalého aktivismu: ne skrze přímou akci a radikální hesla ale skrze vytváření prostředí pro hlubší zkušenosti, které mohou proměnit lidské vnímání.

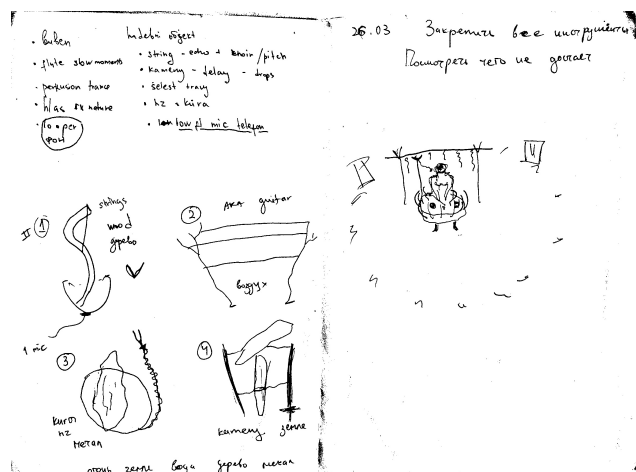
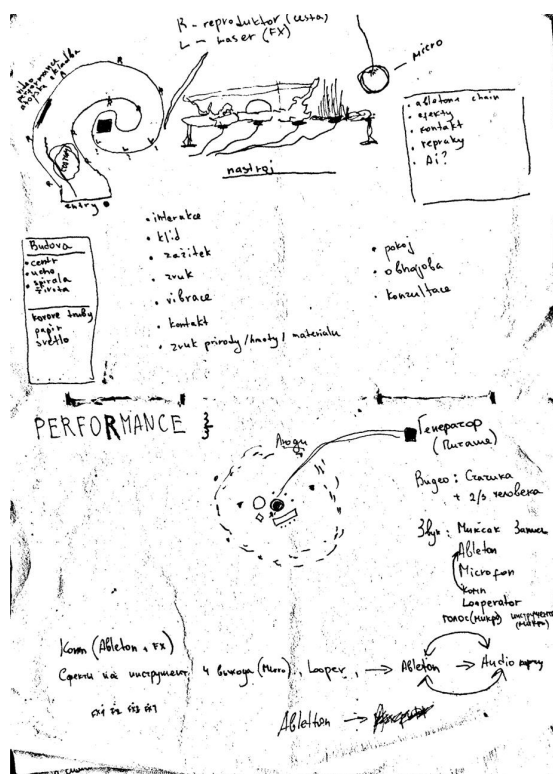
V centru instalace se nachází autorský hudební objekt, sestavený jako hybridní nástroj z přírodních a technických materiálů. Základ tvoří větve a kovová konstrukce, mezi nimiž jsou napnuté struny. K objektu jsou připojeny kameny, krystaly a kůra, které fungují jako vizuální, materiálové a částečně rezonanční prvky. Kámen zde zároveň odkazuje k principu litofonu, tedy nástroje, v němž zvuk vzniká rozezníváním kamenného materiálu. Upravené mikrofony snímají vibrace strun, tření materiálů a zvuky vznikající při dotyku diváctva s objektem. Objekt tím vytváří možnost aktivní interakce a stává se prostředkem pro generování zvuku i rozšířením těla. Umožňuje diváctvu vstoupit do práce aktivně, nejen ji pozorovat, ale také vytvářet vlastní melodii. Tím se pozice diváctva mění z pasivního pozorovatelstva na účastnictvo, který se stává součástí zvukového dění. Právě možnost účasti je pro mě důležitá. Nechci plně řídit divácký prožitek, ale vytvořit podmínky, v nichž se člověk může zpomalit, soustředit a na chvíli uvolnit racionální kontrolu. Interakce s objektem zůstává možností, nikoli povinností. Zkušenost každého člověka může být odlišná a tato odlišnost je pro mě důležitou součástí práce. Instalace není založena na jednom předem určeném prožitku, ale na vytvoření podmínek, ve kterých může diváctvo reagovat různě: pozorovat, přiblížit se, dotknout se objektu, vytvořit zvuk nebo zůstat v odstupu. S diverzitou zkušeností tedy pracuji jako s přirozenou součástí otevřené situace, nikoli jako s něčím, co je potřeba sjednotit nebo kontrolovat.

Forma spirály se stala klíčovou strukturou celé práce. Chápu ji jako cestu od vnějšího hluku k vnitřnímu ztišení, od sevření k uvolnění, od kontroly k důvěře. Člověk vstupuje do prostoru plný myšlenek, je postupně veden ke středu a může z něj vyjít s proměněnou vnímavostí. V tomto smyslu pracuji s ideou *tabula rasa*, ale jakoby v obráceném směru: nevstupuje do světa prázdný člověk, ale člověk naplněný myšlenkami a napětím prochází cestou k očištění a uvolnění.

Prostor instalace je vytvořen jako průchozí spirálový tunel. Jeho základem je kovová konstrukce s poloprůhledným materiálem. Světlo je umístěno převážně z vnější strany, takže uvnitř vzniká tlumená a intimní atmosféra.

Zvuková část má dvě vrstvy: stabilní a interaktivní. Stabilní vrstva vytváří kontinuální prostředí podporující soustředění, zatímco interaktivní zvuk vzniká při kontaktu diváctva s objektem, je zpracováván v programu Ableton Live a následně se vrací do prostoru skrze reproduktory. Zvuk se zde stává zároveň prostředím i výsledkem interakce.

Výsledná podoba práce a její celkový koncept vznikal postupně, skrze spojování zvuku, performance a objektu. Na začátku jsem pracovala s mind map, meditaci,

brainstorming a vlastními sny jako způsoby hledání struktury. Moje nápady často nepřicházejí hned jako hotový koncept, ale spíše jako pocit nebo vnitřní obraz. V tomto projektu se takto objevilo téma soustředění na střed/centrum sebe sama a uvolnění kontroly.

Postupně se zformovaly tři části: hudební objekt, jeho použití v performanci a další rozvinutí do interaktivní audiovizuální instalace. Důležitou součástí procesu byla práce s nejistotou. Konstrukce objektu se několikrát proměnila, testovala jsem různé materiály, například struny a způsoby jejich uspořádání, abych našla požadovaný zvuk. Což přinášelo technické problémy a ovlivnilo i posunutí data performance. Právě tyto komplikace se však staly součástí porozumění práci.

Tvorba pro mě byla není pouze technickým výsledkem, ale také vnitřním procesem, v němž se učím důvěřovat vlastním impulzům (intuici) a zároveň je ověřovat v praxi. Můj zájem o zvuk souvisí také s jeho působením na člověka. Neoznačuji svou práci za terapeutickou praxi v medicínském slova smyslu, ale vycházím z předpokladu, že umění může ovlivňovat stav, vnímání a pozornost člověka.

V tomto projektu mě nezajímá léčba, ale umělecká situace, která vytváří podmínky pro individuální zkušenost. Zvuk se může stát prostředkem soustředění, tělesné přítomnosti a proměny vnímání.

Projekt lze zařadit do oblasti sound artu, performance a prostorové instalace. Tyto umělecké formy mi umožňují pracovat se zvukem nejen jako s kompozicí, ale také jako s prostorovým a tělesným fenoménem, který ovlivňuje způsob, jakým diváctvo vnímá sebe i okolní prostředí.

Důležitým teoretickým východiskem je pro mě práce Hanse Jennyho, především jeho výzkum cymatiky, tedy vztahu mezi zvukem, vibrací a formou. Jenny ukazuje, že zvuk není pouze slyšitelný jev, ale fyzická síla schopná formovat materiál a

Hans Jenny (1904-1972)

vytvářet viditelné struktury. Tento princip je pro mou práci zásadní, protože Body Vibrations vychází z předpokladu, že zvuk působí nejen na sluch, ale také na tělo, prostor a materiál. Hans Jenny ve své knize *Cymatics* popisuje vibrace jako jev, který se neprojevuje pouze zvukově, ale také skrze rytmus, vlnění a opakující se struktury. Píše, že „se setkáváme s vibracemi v čisté formě, přesněji ve vlnách“. Tento

princip mi pomáhá chápat zvuk jako druh kódu, který může organizovat materiál, prostor i tělesnou zkušenost.

Jednou z důležitých referencí se pro mě stala japonská multimediální umělkyně **Tomoko Sauvage**. Inspiruje mě způsob, jakým pracuje s časem, vodou, zvukem a křehkými procesy. V jejích dílech začínají znít předměty i přírodní materiály. Například ledové sochy, které tají a kapou na mikrofony, vytvářejí zvukový prostor. Vytváří také vlastní nástroje a realizuje performance, což silně rezonuje s mojí vlastní praxí.

Další významnou osobností je pro mě **Marina Abramović**. Inspiruje mě její schopnost pracovat s přítomností, tělem, ženskou silou a přímým působením na diváctvo. Je mi blízké, jak se v její praxi umění stává nejen vizuálním, ale také tělesným, psychologickým a téměř terapeutickým zážitkem.

Obě zmíněné osobnosti zapojují do své práce prvky rituality podobným způsobem, jako s ní i v mé tvorbě pracuji.

V posledních letech jsem také začala vést skupinové ceremonie a performativní situace s použitím hlasu, nástrojů a vlastního těla jako prostředníka. Proto **Body**

Vibrations nevnímám jako uzavřený projekt, ale jako začátek dlouhodobějšího výzkumu. Chci dále rozvíjet práci se zvukem, vytvářet nové nástroje, natáčet série performancí a prohlubovat médium interaktivní audiovizuální instalace. Tuto práci vnímám jako autentickou, protože vychází z mé osobní zkušenosti, dlouhodobého zájmu o materiál, zvuk, přírodu a vnímání. Příroda pro mě zůstává hlavním zdrojem inspirace: její formy zpomalují, otevírají pozornost a pomáhají vracet se k tělu.

Skrze projekt Body vibrations chci vytvořit prostor, kde se člověk může alespoň nakrátký čas dotknout pozorného soucitného a živého světla v sobě. Chápu, že tato cesta není pro každého, a neočekávám jednotný výsledek. Přesto věřím, že umění může v paměti zanechávat nejen obraz, ale i zkušenost.

Body Vibrations je pro mě otevřenou strukturou, nikoli uzavřeným celkem.